

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 23.10.2019
COM(2019) 484 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**για τις εγγυήσεις που καλύπτονται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ
Κατάσταση στις 31 Δεκεμβρίου 2018**

{SWD(2019) 379 final}

Πίνακας περιεχομένων

1.	Εισαγωγή.....	3
2.	Πράξεις που καλύπτονται από εγγύηση του προϋπολογισμού της ΕΕ και μηχανισμοί για κρίσεις στη ζώνη του ευρώ που δεν καλύπτονται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ	4
2.1	Δάνεια χορηγούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την εξυπηρέτηση μακροοικονομικών στόχων	4
2.2	Δάνεια για την εξυπηρέτηση μικροοικονομικών στόχων	4
2.3	Χρηματοδοτήσεις πράξεων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων («ΕΤΕπ») σε τρίτες χώρες (εφεξής «εξωτερική χρηματοδότηση της ΕΤΕπ») που καλύπτονται από εγγυήσεις της ΕΕ (ΕΕΛ).	5
2.4	Χρηματοδοτήσεις πράξεων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων («ΕΤΕπ») και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων («ΕΤΕ») σε κράτη μέλη που καλύπτονται από εγγυήσεις της ΕΕ – Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ).	6
2.5	Μηχανισμοί διαχείρισης κρίσεων που δεν καλύπτονται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ.....	7
3.	Εξέλιξη των εγγυημένων πράξεων.....	8
3.1	Πράξεις που διαχειρίζεται απευθείας η Επιτροπή	9
3.1.1.	Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Χρηματοοικονομικής Σταθεροποίησης (ΕFSM)	10
3.1.2.	Μηχανισμός στήριξης του ισοζυγίου πληρωμών (ΣΙΠ)	12
3.1.3.	Δάνεια μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής (ΜΧΣ)	12
3.1.4.	Δάνεια Ευρατόμ	13
3.2	Εξέλιξη των εξωτερικών χρηματοδοτικών πράξεων της ΕΤΕπ.....	14
4.	Κίνδυνοι που καλύπτονται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ	14
4.1	Ορισμός του κινδύνου.....	14
4.2	Συνολική σύνθεση του κινδύνου.....	15
4.3	Ετήσιος κίνδυνος που καλύπτεται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ.....	15
4.3.1.	Άνοιγμα των κρατών μελών.....	15
4.3.2.	Άνοιγμα έναντι τρίτων χωρών	16
5.	Ενεργοποίηση και καταβολή των εγγυήσεων	17
5.1	Εξυπηρέτηση χρέους που δεν καλύπτεται από το Ταμείο Εγγυήσεων για τις εξωτερικές δράσεις (δάνεια Ευρατόμ στα κράτη μέλη, ΕΜΧΣ και ΣΙΠ).....	17

5.1.1.	Πληρωμές με ταμειακά διαθέσιμα	18
5.1.2.	Πληρωμές από τον προϋπολογισμό της ΕΕ	18
5.2	Καταπτώσεις εγγυήσεων του Ταμείου Εγγυήσεων για τις εξωτερικές δράσεις και ανακτήσεις (ΕΕΔ, ΜΧΣ και δάνεια Ευρατόμ σε τρίτες χώρες)	18
5.3	Εξέλιξη του Ταμείου	20
6.	Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ).....	21
7.	Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη βιώσιμη ανάπτυξη (ΕΤΒΑ).....	24
7.1	Σχετικά με την εγγύηση του ΕΤΒΑ	24
7.2	Το Ταμείο Εγγυήσεων του ΕΤΒΑ	25

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στόχος της παρούσας έκθεσης είναι η παρακολούθηση των πιστωτικών κινδύνων που βαρύνουν τον προϋπολογισμό της ΕΕ λόγω των εγγυήσεων που παρέχονται για τις δανειοδοτικές πράξεις που εκτελούνται άμεσα από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή έμμεσα μέσω της εγγύησης που παρέχεται σε πράξεις χρηματοδότησης της ΕΤΕπ για έργα που πραγματοποιούνται εκτός της Ένωσης.

Η παρούσα έκθεση υποβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 149 του προηγούμενου δημοσιονομικού κανονισμού¹, το οποίο εξακολουθούσε να ισχύει για ένα τμήμα του 2018. Ως εκ τούτου, η παρούσα έκθεση σχετικά με τις εγγυήσεις από τον προϋπολογισμό της ΕΕ και τους αντίστοιχους κινδύνους για το έτος 2018 υποβάλλεται για τελευταία φορά και θα αντικατασταθεί από το μελλοντικό καθεστώς υποβολής εκθέσεων που προβλέπεται στον νέο δημοσιονομικό κανονισμό.

Η έκθεση διαρθρώνεται ως εξής: στο τμήμα 2 υπενθυμίζονται τα βασικά χαρακτηριστικά των πράξεων που καλύπτονται από εγγύηση του προϋπολογισμού της ΕΕ· παρουσιάζονται επίσης αρκετοί άλλοι πρόσθετοι μηχανισμοί διαχείρισης κρίσεων, οι οποίοι δεν συνεπάγονται κανένα κίνδυνο για τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Στο τμήμα 3 περιγράφεται η εξέλιξη των εγγυημένων πράξεων. Στο τμήμα 4 επισημαίνονται οι κύριοι κίνδυνοι που καλύπτονται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Στο τμήμα 5 περιγράφονται η ενεργοποίηση των εγγυήσεων και η εξέλιξη του Ταμείου Εγγυήσεων για τις εξωτερικές δράσεις («το Ταμείο»)², ενώ στο τμήμα 6 περιγράφεται η εξέλιξη του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ)³.

Η παρούσα έκθεση συμπληρώνεται από έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (SWD) που περιέχει σειρά αναλυτικών πινάκων και επεξηγηματικών σημειώσεων. Επίσης, περιλαμβάνει μακροοικονομική ανάλυση των χωρών που επωφελούνται από ενωσιακά

¹ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 του Συμβουλίου (ΕΕ L 298 της 26.10.2012, σ. 1).

² Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2728/94 του Συμβουλίου, της 31ης Οκτωβρίου 1994, για την ίδρυση Ταμείου εγγυήσεων για τις εξωτερικές δράσεις (ΕΕ L 293 της 12.11.1994, σ. 1), ο οποίος στη συνέχεια τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 480/2009 του Συμβουλίου (ΕΕ L 145 της 10.6.2009, σ. 10) και τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/409 (ΕΕ L 76 της 19.3.2018, σ. 1), («κανονισμός για το Ταμείο Εγγυήσεων»).

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2015, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών και την Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 — το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων («κανονισμός για το ΕΤΣΕ») (ΕΕ L 169 της 1.7.2015, σ. 1). Ο κανονισμός για το ΕΤΣΕ τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/2396 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2017, όσον αφορά την παράταση της λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων, καθώς και τη θέσπιση τεχνικών βελτιώσεων για το εν λόγω Ταμείο και τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών («τροποποίηση ΕΤΣΕ 2.0») ΕΕ L 345 της 27.12.2017, σ. 34. Η τροποποίηση ΕΤΣΕ 2.0 αύξησε, μεταξύ άλλων, το ύψος της εγγύησης της ΕΕ και προσαρμοσε το ποσοστό-στόχο. Η συμφωνία για τη διαχείριση του ΕΤΣΕ και τη χορήγηση της εγγύησης της ΕΕ («συμφωνία ΕΤΣΕ») υπογράφηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων («ΕΤΕπ») στις 22 Ιουλίου 2015 και τροποποιήθηκε και αναδιατυπώθηκε στις 21 Ιουλίου 2016, στις 21 Νοεμβρίου 2017, στις 9 Μαρτίου 2018 και τον Δεκέμβριο του 2018.

δάνεια ή/και εγγυήσεις, που αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μέρος της έκθεσης του Ταμείου.

2. ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΕΓΓΥΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΚΡΙΣΕΙΣ ΣΤΗ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΠΟΥ ΔΕΝ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΗΣ ΕΕ

Οι κίνδυνοι που καλύπτει ο προϋπολογισμός της ΕΕ προέρχονται από διάφορες πράξεις δανειοδότησης και παροχής εγγυήσεων, οι οποίες ανήκουν σε τέσσερις κατηγορίες:

2.1 Δάνεια χορηγούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την εξυπηρέτηση μακροοικονομικών στόχων

Πρόκειται για: 1) δάνεια μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής⁴ («ΜΧΣ») προς τρίτες χώρες, 2) δάνεια για τη στήριξη του ισοζυγίου πληρωμών⁵ («ΣΠΠ») για τη στήριξη ορισμένων κρατών μελών που δεν είναι μέλη της ζώνης του ευρώ και αντιμετωπίζουν δυσχέρειες ως προς το ισοζύγιο πληρωμών τους και 3) δάνεια στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Χρηματοοικονομικής Σταθεροποίησης («ΕΜΧΣ»)⁶ για τη στήριξη όλων των κρατών μελών τα οποία αντιμετωπίζουν ή διατρέχουν μεγάλο κίνδυνο να αντιμετωπίσουν σοβαρή οικονομική ή δημοσιονομική διαταραχή, οφειλόμενη σε έκτακτες περιστάσεις που εκφεύγουν από τον έλεγχό τους. Ενεργοποιούνται σε συνδυασμό με χρηματοπιστωτική στήριξη από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ).

2.2 Δάνεια για την εξυπηρέτηση μικροοικονομικών στόχων

Πρόκειται για τα δάνεια Ευρατόμ⁷. Η δανειακή διευκόλυνση της Ευρατόμ μπορεί να χρησιμοποιηθεί για:

- *[στα κράτη μέλη]*: επενδύσεις σε σταθμούς πυρηνικής ενέργειας και σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις στον κύκλο του πυρηνικού καυσίμου⁸ και
- *[σε ορισμένες τρίτες χώρες]*: επενδύσεις για τη βελτίωση της ασφάλειας και της αποτελεσματικότητας των πυρηνικών σταθμών που υφίστανται ήδη ή είναι υπό κατασκευή, καθώς και έργα παροπλισμού⁹.

⁴ Η ΜΧΣ μπορεί επίσης να λάβει τη μορφή επιχορηγήσεων προς τρίτες χώρες (δεν καλύπτεται από την παρούσα έκθεση). Οι παραπομπές στις νομικές βάσεις παρατίθενται στο παράρτημα του πίνακα Α2Β του SWD.

⁵ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 332/2002 του Συμβουλίου, της 18ης Φεβρουαρίου 2002, για τη θέσπιση ενός μηχανισμού μεσοπρόθεσμης οικονομικής στήριξης του ισοζυγίου πληρωμών των κρατών μελών (ΕΕ L 53 της 23.2.2002, σ. 1).

⁶ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 407/2010 του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2010, για τη θέσπιση ευρωπαϊκού μηχανισμού χρηματοοικονομικής σταθεροποίησης (ΕΕ L 118 της 12.5.2010, σ. 1).

⁷ Συνθήκη, της 25ης Μαρτίου 1957, περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (Συνθήκη Ευρατόμ), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε.

⁸ Για κράτη μέλη: Απόφαση του Συμβουλίου 77/270/Ευρατόμ, της 29ης Μαρτίου 1977, περί εξουσιοδότησεως της Επιτροπής να συνάπτει δάνεια Ευρατόμ με σκοπό τη συμμετοχή στη χρηματοδότηση των πυρηνικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (Επίσημη Εφημερίδα L 88 της 6/4/1977, σ. 9), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε.

⁹ Για ορισμένες τρίτες χώρες: Απόφαση 94/179/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1994, (Επίσημη Εφημερίδα L 84 της 29 Μαρτίου 1994) για την τροποποίηση της απόφασης 77/270/Ευρατόμ περί εξουσιοδότησεως της Επιτροπής να συνάπτει δάνεια Ευρατόμ με σκοπό τη συμμετοχή στη

2.3 Χρηματοδοτήσεις πράξεων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων («ΕΤΕπ») σε τρίτες χώρες (εφεξής «εξωτερική χρηματοδότηση της ΕΤΕπ») που καλύπτονται από εγγυήσεις της ΕΕ¹⁰ (ΕΕΛ).

Στο πλαίσιο της εντολής εξωτερικών δανειοδοτήσεων (ΕΕΔ), η ΕΕ παρέχει εγγύηση από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, ώστε η ΕΤΕπ να αυξήσει τη δανειοδότησή της εκτός της ΕΕ για τη στήριξη των πολιτικών της ΕΕ. Η ΕΕΔ υποστηρίζει τη δραστηριότητα της ΕΤΕπ στις προενταξιακές χώρες, στις ανατολικές και νότιες γειτονικές χώρες, την Ασία, τη Λατινική Αμερική και τη Νότια Αφρική. Κατά την τρέχουσα περίοδο της ΕΕΔ (2014-2020), ο προϋπολογισμός της ΕΕ παρέχει εγγύηση έως 32,3 δισ. EUR των πράξεων της ΕΤΕπ. Στις 14 Μαρτίου 2018, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν την απόφαση (ΕΕ) 2018/412 για την τροποποίηση της απόφασης 466/2014/ΕΕ στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης της ΕΕΔ, αυξάνοντας κυρίως το ανώτατο όριο για την τρέχουσα ΕΕΔ από 27 δισ. EUR σε 32,3 δισ. EUR. Με την εν λόγω επανεξέταση προστίθεται ένας νέος στόχος για την μακροπρόθεσμη οικονομική ανθεκτικότητα των προσφύγων, των μεταναστών, των κοινοτήτων υποδοχής και διέλευσης, καθώς και των κοινοτήτων καταγωγής, ως στρατηγική απάντηση για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων της μετανάστευσης.

Η εγγύηση της ΕΕ προς την ΕΤΕπ καλύπτει κινδύνους κρατικού ή πολιτικού χαρακτήρα, όσον αφορά τις χρηματοδοτικές δραστηριότητές της που υλοποιούνται εκτός της Ένωσης, με στόχο να υποστηριχθεί η επίτευξη των στόχων εξωτερικής πολιτικής της Ένωσης. Επιπλέον, η ΕΤΕπ χρηματοδοτεί επενδυτικές πράξεις εκτός της Ένωσης αναλαμβάνοντας η ίδια τον κίνδυνο, καθώς και δραστηριότητες στο πλαίσιο ειδικών εντολών όπως στις χώρες ΑΚΕ¹¹.

Με σκοπό να υποστηριχθεί η εξωτερική δράση της Ένωσης και προκειμένου να καταστεί η ΕΤΕπ ικανή να χρηματοδοτεί επενδύσεις εκτός της Ένωσης χωρίς να επηρεάζεται η φερεγγυότητα της ΕΤΕπ, οι πράξεις της εκτός της Ένωσης επωφελούνται στην πλειονότητά τους από εγγύηση του προϋπολογισμού της ΕΕ.

Ταμείο Εγγυήσεων για τις εξωτερικές δράσεις¹²

Η εγγυημένη εξωτερική χρηματοδότηση της ΕΤΕπ, τα δάνεια ΜΧΣ και τα δάνεια Ευρατόμ σε τρίτες χώρες καλύπτονται, από το 1994, από το Ταμείο Εγγυήσεων για τις εξωτερικές δράσεις («το Ταμείο»), ενώ τα δάνεια ΣΙΠ, ΕΜΧΣ και Ευρατόμ σε κράτη μέλη καλύπτονται απευθείας από τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Το Ταμείο καλύπτει περιπτώσεις αθέτησης υποχρεώσεων για δάνεια και εγγυήσεις δανείων που χορηγήθηκαν σε τρίτες χώρες ή για έργα σε τρίτες χώρες. Συστάθηκε με σκοπό:

χρηματοδότηση της βελτίωσης του βαθμού ασφάλειας και αποτελεσματικότητας των πυρηνικών σταθμών ορισμένων τρίτων χωρών.

¹⁰ Απόφαση αριθ. 466/2014/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για τη χορήγηση εγγύησης της ΕΕ στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για την κάλυψη ζημιών από χρηματοδοτικές δραστηριότητες που υποστηρίζουν επενδυτικά έργα εκτός της Ένωσης (ΕΕ L 135 της 8.5.2014, σ. 1).

¹¹ Η συμφωνία εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΕ, η οποία υπογράφηκε στο Κοτονού στις 23 Ιουνίου 2000, συνήφθη για περίοδο 20 ετών από το 2000 έως το 2020. Πρόκειται για την πιο ολοκληρωμένη συμφωνία εταιρικής σχέσης μεταξύ των αναπτυσσόμενων χωρών και της ΕΕ. Δεν χρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

¹² Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 480/2009 του Συμβουλίου, για την ίδρυση Ταμείου Εγγυήσεων για τις εξωτερικές δράσεις (ΕΕ L 145 της 10.6.2009, σ. 10), όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/409 (ΕΕ L 76 της 19.3.2018, σ. 1).

- την παροχή μιας «εφεδρείας ρευστότητας», για να αποφεύγεται η προσφυγή στον προϋπολογισμό της ΕΕ κάθε φορά που προκύπτει αθέτηση ή καθυστέρηση πληρωμής εγγυημένου δανείου· και
- τη δημιουργία οργάνου δημοσιονομικής πειθαρχίας με την κατάρτιση χρηματοδοτικού πλαισίου για την ανάπτυξη της ενωσιακής πολιτικής σχετικά με τις εγγυήσεις για τα δάνεια που χορηγούν η ΕΕ και η ΕΤΕπ σε τρίτες χώρες¹³.

Εάν τρίτες χώρες καταστούν κράτη μέλη, τα δάνεια προς τις χώρες αυτές δεν καλύπτονται πλέον από το Ταμείο και ο κίνδυνος πρέπει να αναληφθεί απευθείας από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Το Ταμείο τροφοδοτείται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, και οι πόροι του πρέπει να διατηρούνται σε ένα ορισμένο ποσοστό επί του ποσού των εκκρεμών δανείων και εγγυήσεων δανείων που καλύπτονται από το Ταμείο. Αυτό το ποσοστό, γνωστό ως ποσοστό-στόχος, ανέρχεται επί του παρόντος σε 9 %¹⁴. Εάν οι πόροι του Ταμείου δεν είναι επαρκείς, τα αναγκαία κεφάλαια θα διατεθούν από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Η ΕΤΕπ διαχειρίζεται τα περιουσιακά στοιχεία του Ταμείου.

2.4 Χρηματοδοτήσεις πράξεων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων («ΕΤΕπ») και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων («ΕΤΕ») σε κράτη μέλη που καλύπτονται από εγγυήσεις της ΕΕ – Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ).

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) αποτελεί τον πυρήνα του επενδυτικού σχεδίου για την Ευρώπη και έχει ως στόχο να ενισχύει τη μακροπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η εγγύηση της ΕΕ¹⁵ καλύπτει τις χρηματοδοτικές και επενδυτικές πράξεις που έχουν υπογραφεί από την ΕΤΕπ στο πλαίσιο του κύριου μέρους του σκέλους υποδομής και καινοτομίας («ΠW») και από το ΕΤΕ στο πλαίσιο του σκέλους για τις ΜΜΕ («SMEW») και του υπο-σκέλους επενδύσεων κεφαλαίων για τις ΜΜΕ/επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης του ΠW. Μέρος του συνόλου των πράξεων του ΕΤΣΕ καλύπτεται από την εγγύηση της ΕΕ, ενώ ένα άλλο μέρος γίνεται με ανάληψη του κινδύνου από τον ίδιο τον όμιλο ΕΤΕπ¹⁶.

Η ΕΤΕπ και το ΕΤΕ είναι υπεύθυνα για την αξιολόγηση και την παρακολούθηση των κινδύνων των επιμέρους πράξεων, καθώς και για την υποβολή αναφορών στην Επιτροπή και στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο.

Ταμείο Εγγυήσεων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΤΕΕΤΣΕ)¹⁷

¹³ Αν και οι εξωτερικοί κίνδυνοι καλύπτονται τελικά από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, το Ταμείο Εγγυήσεων ενεργεί ως μέσο προστασίας του προϋπολογισμού της ΕΕ από τον κίνδυνο αθέτησης πληρωμών. Η τελευταία έκθεση του 2018 σχετικά με το Ταμείο και τη διαχείρισή του (COM(2019) 363 final), καθώς και το συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (SWD(2017)314 final) που εγκρίθηκε στις 5.8.2019, είναι διαθέσιμα στη διεύθυνση <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html>.

¹⁴ Για μια αναλυτική έκθεση σχετικά με τη λειτουργία του Ταμείου και τον στόχο όσον αφορά το ποσοστό τροφοδότησης, βλ. COM(2014) 214 final της 8.4.2014, καθώς και το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (2014) 129 final.

¹⁵ Το ύψος της εγγύησης της ΕΕ αυξήθηκε από 16 δισ. EUR σε 26 δισ. EUR με την τροποποίηση ΕΤΣΕ 2.0.

¹⁶ Το ύψος της εγγύησης από τον όμιλο ΕΤΕπ αυξήθηκε από 5 δισ. EUR σε 7,5 δισ. EUR με την τροποποίηση ΕΤΣΕ 2.0.

¹⁷ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη διαχείριση του Ταμείου Εγγυήσεων του ΕΤΣΕ, βλ. COM(2019)244 final της 28.5.2019.

Σύμφωνα με το άρθρο 12 του κανονισμού για το ΕΤΣΕ, το ΤΕΕΤΣΕ αποτελεί αποθεματικό ρευστότητας από το οποίο η ΕΤΕπ πληρώνεται σε περίπτωση κατάρπτωσης της εγγύησης της ΕΕ. Σύμφωνα με τη συμφωνία ΕΤΣΕ μεταξύ της ΕΕ και της ΕΤΕπ, οι καταπτώσεις εγγυήσεων πληρώνονται από το ΤΕΕΤΣΕ εάν το ύψος τους υπερβαίνει τα κεφάλαια που έχει στη διάθεσή της η ΕΤΕπ στον λογαριασμό ΕΤΣΕ. Ο λογαριασμός ΕΤΣΕ, τον οποίο διαχειρίζεται η ΕΤΕπ, έχει συσταθεί για την είσπραξη των εσόδων της ΕΕ και των ανακτηθέντων ποσών που προέρχονται από πράξεις του ΕΤΣΕ στο πλαίσιο της εγγύησης της ΕΕ, καθώς και, στον βαθμό που υπάρχει διαθέσιμο υπόλοιπο, για την πληρωμή των περιπτώσεων κατάρπτωσης της εγγύησης της ΕΕ.

Το Ταμείο Εγγυήσεων πρέπει να διατηρηθεί σε συγκεκριμένο ποσοστό¹⁸ (το ποσό-στόχος) του συνολικού ποσού των υποχρεώσεων στο πλαίσιο της εγγύησης της ΕΕ, επί του παρόντος 35 %. Έτσι, το αποθεματικό ρευστότητας προορίζεται να παρέχει κατάλληλο περιθώριο ασφαλείας, αποφεύγοντας την έκθεση του προϋπολογισμού της Ένωσης σε αιφνίδιες καταπτώσεις εγγυήσεων, οι οποίες θα μπορούσαν να συνεπάγονται περικοπές δαπανών ή τροποποιήσεις του προϋπολογισμού. Ως εκ τούτου, συμβάλλει στην προβλεψιμότητα του δημοσιονομικού πλαισίου.

Το ΤΕΕΤΣΕ τροφοδοτείται σταδιακά λαμβανομένης υπόψη της αύξησης του ανοίγματος που καλύπτεται από την εγγύηση της ΕΕ.

Σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 4 του κανονισμού ΕΤΣΕ, οι πόροι του ΤΕΕΤΣΕ τελούν υπό την άμεση διαχείριση της Επιτροπής και επενδύονται σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης με βάση τους ενδεδειγμένους κανόνες προληπτικής εποπτείας.

Η ΕΤΕπ και το ΕΤΕ είναι υπεύθυνα για την εκτίμηση και την παρακολούθηση του κινδύνου των επιμέρους πράξεων που καλύπτονται από την εγγύηση της ΕΕ. Βάσει των σχετικών εκθέσεων και στηριζόμενη σε συνεκτικές και συνετές παραδοχές σχετικά με τις μελλοντικές δραστηριότητες, η Επιτροπή διασφαλίζει την επάρκεια του ποσού-στόχου και του επιπέδου κεφαλαίων του ΤΕΕΤΣΕ υπό εξέταση. Σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 3 του κανονισμού για το ΕΤΣΕ, η ΕΤΕπ και το ΕΤΕ ενημέρωσαν την Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο τον Μάρτιο του 2019.

Σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 2 του κανονισμού για το ΕΤΣΕ, η ετήσια έκθεση της ΕΤΕπ προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο περιέχει συγκεκριμένες πληροφορίες για τον συνολικό κίνδυνο που συνδέεται με τις χρηματοδοτικές και επενδυτικές πράξεις της οι οποίες εκτελούνται στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ, καθώς και για τις περιπτώσεις κατάρπτωσης εγγυήσεων.

2.5 Μηχανισμοί διαχείρισης κρίσεων που δεν καλύπτονται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ

Στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της κρίσης συγκροτήθηκαν πολλοί άλλοι μηχανισμοί, οι οποίοι, ωστόσο, δεν συνεπάγονται κανέναν κίνδυνο για τον προϋπολογισμό της ΕΕ και αναφέρονται παρακάτω μόνο για λόγους πληρότητας:

¹⁸ Το ποσό-στόχος καθορίστηκε αρχικά στο άρθρο 12 παράγραφος 5 του κανονισμού για το ΕΤΣΕ στο 50 % των συνολικών υποχρεώσεων που απορρέουν από την εγγύηση της ΕΕ. Από την έναρξη ισχύος του κανονισμού ΕΤΣΕ 2.0, το ποσό-στόχος καθορίζεται στο 35 % των συνολικών υποχρεώσεων που απορρέουν από την εγγύηση της ΕΕ.

- η Δανειακή Διευκόλυνση για την Ελλάδα (ΔΔΕ)¹⁹, η οποία χρηματοδοτείται μέσω διμερών δανείων από τα υπόλοιπα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ, με κεντρική διαχείριση από την Επιτροπή.

το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ)²⁰: Το ΕΤΧΣ δημιουργήθηκε τον Ιούνιο του 2010 από τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ ως προσωρινός μηχανισμός διάσωσης για την παροχή χρηματοδοτικής συνδρομής στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ στο πλαίσιο προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής. Η Συνθήκη με την οποία δημιουργείται ένας μόνιμος μηχανισμός διάσωσης, ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ΕΜΣ), τέθηκε σε ισχύ στις 27 Σεπτεμβρίου 2012. Από την 1η Ιουλίου 2013, το ΕΤΧΣ συνεχίζει να χρηματοδοτεί τα εν εξελίξει προγράμματά του για την Ελλάδα (από κοινού με το ΔΝΤ και ορισμένα κράτη μέλη), καθώς και για την Ιρλανδία και την Πορτογαλία (από κοινού με το ΔΝΤ, ορισμένα κράτη μέλη και την ΕΕ/τον ΕΜΧΣ)²¹, αλλά δεν συμμετέχει πλέον σε νέες χρηματοδοτήσεις προγραμμάτων ή συμφωνιών δανειακής διευκόλυνσης.

Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ΕΜΣ)²²: Ο ΕΜΣ αποτελεί σημαντική συνιστώσα της συνολικής στρατηγικής της ΕΕ που έχει σχεδιαστεί με σκοπό να διασφαλίζει τη χρηματοοικονομική σταθερότητα στη ζώνη του ευρώ με την παροχή χρηματοδοτικής συνδρομής στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ που αντιμετωπίζουν ή κινδυνεύουν να αντιμετωπίσουν δυσχέρειες σε επίπεδο χρηματοδότησης. Πρόκειται για έναν διακυβερνητικό οργανισμό διεθνούς δημοσίου δικαίου, με έδρα το Λουξεμβούργο, με πραγματική δανειοδοτική ικανότητα 500 δισ. EUR.

3. ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΕΓΓΥΗΜΕΝΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ

Στο παρόν τμήμα περιγράφεται η εξέλιξη των εγγυημένων πράξεων· πρώτον, αυτών τις οποίες διαχειρίζεται άμεσα η Επιτροπή και, δεύτερον, εκείνων των οποίων η διαχείριση αναλαμβάνεται από την ΕΤΕπ.

Πίνακας 1: Συνολικά οφειλόμενα ποσά που καλύπτονται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (σε εκατ. EUR)

	Εκκρεμείς κεφαλαιακές υποχρεώσεις	Δεδουλευμένοι τόκοι	Σύνολο	%
Κράτη μέλη*				
Ευρατόμ	152.9	0.5	153.4	0.2%
ΣΠΠ	1.700.0	33.9	1.733.9	2.1 %
ΕΙΒ	1.141.0	9.0	1.150.0	1.4 %
ΕFSM	46.800.0	600.0	47.400.0	57.5 %
Υποσύνολο κρατών	49.793.9	643.3	50.437.2	61.2 %

¹⁹ Σχετικά με τη ΔΔΕ:

http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/greek_loan_facility/index_el.htm.

²⁰ Σχετικά με το ΕΤΧΣ: <http://www.efsf.europa.eu>

²¹ Τα δάνεια που χορηγήθηκαν στο πλαίσιο των ΕΕ/ΕΜΧΣ είναι εγγυημένα από τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

²² Σχετικά με τον ΕΜΣ: <http://esm.europa.eu>.

μελών**				
Τρίτες χώρες***				
MFA	4.360.7	26.8	4.387.6	5.3 %
Ευρατόμ	100.0	0.5	100.5	0.1 %
ΕΤΕπ****	27.395.2	147.6	27.542.8	33.4 %
Υποσύνολο τρίτων χωρών	31.855.9	174.9	32.030.9	38.8 %
Σύνολο	81.649.9	818.2	82.468.1	100 %
* Ο κίνδυνος αυτός καλύπτεται απευθείας από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Περιλαμβάνονται επίσης τα δάνεια Ευρατόμ και ΕΤΕπ που είχαν χορηγηθεί σε κράτη μέλη πριν από την προσχώρησή τους στην ΕΕ. ** Το αριθμητικό αυτό στοιχείο δεν περιλαμβάνει τις πράξεις του ΕΤΣΕ για τις οποίες έχουν εκταμιευθεί 15,8 δις. EUR κατά την ημερομηνία αναφοράς. *** Ο κίνδυνος που καλύπτεται από το Ταμείο περιορίζεται σε 18 δις. EUR λόγω των περιορισμών των εγγυήσεων που παρέχονται στην ΕΤΕπ στο πλαίσιο κάθε εντολής εξωτερικού δανεισμού (ΕΕΔ) (βλ. τμήμα 2.1.3 — Εγγυήσεις που παρέχονται στην ΕΤΕπ από το σχετικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής). **** Περιλαμβάνονται δάνεια για τα οποία υπήρξε υποκατάσταση στην ΕΕ κατόπιν των αθετήσεων εξόφλησης δανείων στην ΕΤΕπ όσον αφορά τη Συρία και τον αερολιμένα Enfidha (Τυνησία). (ποσό: 502,02 εκατ. EUR συμπεριλαμβανομένων του οφειλόμενου κεφαλαίου, των τόκων και των προστίμων). Τα εν λόγω δάνεια απομειώθηκαν πλήρως στις δημοσιονομικές καταστάσεις της ΕΕ για το 2015, το 2016, το 2017 και το 2018.				

Στους πίνακες A1, A2α, A2β και A3 του SWD παρέχονται λεπτομερέστερες πληροφορίες για τα οφειλόμενα ποσά, και ιδίως για τα σχετικά ανώτατα όρια, τα εκταμιευθέντα ποσά ή τα ποσοστά εγγύησης.

3.1 Πράξεις που διαχειρίζεται απευθείας η Επιτροπή

Η Επιτροπή παρέχει χρηματοδοτική στήριξη σε τρίτες χώρες και κράτη μέλη της ΕΕ με τη μορφή διμερών δανείων που χρηματοδοτούνται από τις κεφαλαιαγορές με την εγγύηση του προϋπολογισμού της ΕΕ στο πλαίσιο διαφόρων νομικών πράξεων του Συμβουλίου ή του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ανάλογα με τους επιδιωκόμενους στόχους. Η συνοχή της χρηματοδοτικής στήριξης προς τρίτες χώρες με τους γενικούς στόχους της πολιτικής εξωτερικής δράσης της ΕΕ εξασφαλίζεται από την Επιτροπή και την Ύπατη Εκπρόσωπο της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας, επικουρούμενη από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ).

Ως εκ τούτου, προκειμένου να χρηματοδοτηθούν οι δανειοδοτικές δραστηριότητες που αποφασίζει το Συμβούλιο, η Επιτροπή έχει εξουσιοδοτηθεί να δανείζεται κεφάλαια από τις κεφαλαιαγορές εξ ονόματος τόσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και της Ευρατόμ. Οι δανειοληπτικές και δανειοδοτικές πράξεις πραγματοποιούνται σε συνακόλουθη βάση (πράξεις με αντιστήριξη), γεγονός το οποίο εξασφαλίζει την απαλλαγή του προϋπολογισμού της ΕΕ από κάθε κίνδυνο επιτοκίου ή συναλλάγματος. Το ποσό των ανεξόφλητων λαμβανόμενων δανείων βρίσκεται σε αντιστοιχία με το ποσό των ανεξόφλητων χορηγούμενων δανείων.

Πίνακας 1β Πράξεις της ΕΕ το 2018 (σε εκατ. EUR)

Μέσο	Δικαιούχος (δότη)	Ημερομηνία εκταμίευσης	Ληκτότητα	Ποσό	Σύνολα ανά πρόγραμμα
ΕΜΧΣ	Ιρλανδία - 2η επιμήκυνση	06-02-2018	04-04-2025	2 400	4 500
		06-03-2018	04-04-2033	1 000	
	Ιρλανδία - 3η επιμήκυνση	29-06-2018	04-04-2033	500	
	Πορτογαλία - 2η επιμήκυνση	29-06-2018	04-04-2033	600	
Ευρατόμ	Energoatom (Ουκρανία) - 2η δόση	06-07-2018	06-07-2028	50	50
ΜΧΣ	Γεωργία ΜΧΣ II - 1η δόση	11-12-2018	04-04-2033	15	515
	Ουκρανία ΜΧΣ IV - 1η δόση	11-12-2018	04-04-2033	500	
				Σύνολο	5 065

Πίνακας 2: Νέες δανειοληπτικές και δανειοδοτικές πράξεις (με την εγγύηση του προϋπολογισμού της Ένωσης) που προβλέπονται για το 2019 και το 2020 (σε εκατ. EUR)

Μέσο	2019	2020
Α. Δανειοληπτικές και δανειοδοτικές πράξεις της Ένωσης και Ευρατόμ υπό την εγγύηση του προϋπολογισμού της Ένωσης		
1. Μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις τρίτες χώρες (ΜΧΣ)		
<i>Πράξεις που έχουν αποφασιστεί ή προγραμματίζονται:</i>		
Γεωργία II	20	
Ιορδανία II	100	
Μολδαβία	20	40
Τυνησία II	150	150
Ουκρανία IV	500	
Υποσύνολο ΜΧΣ	790	190
2. Δάνεια Ευρατόμ	100	100
3. Ισοζύγιο πληρωμών	0	0
4. Ευρωπαϊκός μηχανισμός χρηματοοικονομικής σταθεροποίησης (ΕΜΧΣ)	0	0
Υποσύνολο Α	890	290
Β. Δάνεια της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων υπό την εγγύηση του προϋπολογισμού της Ένωσης		
1. Χώρες υπό προενταξιακό καθεστώς	1 200	1 490
2. Χώρες γειτονίας και εταιρικής σχέσης	2 523	2 749
3. Ασία και Λατινική Αμερική	559	623
4. Δημοκρατία της Νότιας Αφρικής	78	79
Υποσύνολο Β	4 359	4 940
Γενικό σύνολο	5 249	5 230

3.1.1. Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Χρηματοοικονομικής Σταθεροποίησης (ΕFSM)

Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου ECOFIN της 9ης/10ης Μαΐου 2010 προβλέφθηκε για τον μηχανισμό ποσό 60 δισ. EUR²³. Επιπλέον, τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ ήταν σε ετοιμότητα προκειμένου να συμπληρώσουν τους πόρους αυτούς, εφόσον παρίστατο ανάγκη. Το άρθρο 2 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 407/2010 του Συμβουλίου²⁴ περιορίζει το

²³ Βλ. ανακοίνωση τύπου σχετικά με το έκτακτο Συμβούλιο Ecofin στις 9-10 Μαΐου 2010 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/114324.pdf).

²⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 407/2010 του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2010, για τη θέσπιση ευρωπαϊκού μηχανισμού χρηματοοικονομικής σταθεροποίησης (ΕΕ L 118 της 12.5.2010, σ. 1).

εκκρεμές ποσό των δανείων ή πιστώσεων που χορηγούνται στα κράτη μέλη στο διαθέσιμο περιθώριο για πιστώσεις πληρωμών κάτω από το ανώτατο όριο των ιδίων πόρων.

Κατόπιν των αποφάσεων του Συμβουλίου για την παροχή ενωσιακής χρηματοδοτικής συνδρομής στην Ιρλανδία²⁵ (μέχρι ποσού 22,5 δισ. EUR) και στην Πορτογαλία²⁶ (μέχρι ποσού 26 δισ. EUR), οι εκταμιεύσεις ανήλθαν σε 22,5 δισ. EUR προς την Ιρλανδία και σε 24,3 δισ. EUR προς την Πορτογαλία (το υπόλοιπο ποσό των 1,7 δισ. EUR δεν ζητήθηκε από την πορτογαλική κυβέρνηση). Κατά συνέπεια, ο EMXΣ διαθέτει εναπομένονσα ικανότητα 13,2 δισ. EUR για την παροχή περαιτέρω συνδρομής, αν χρειαστεί.

Τον Απρίλιο του 2013, η Ευρωμάδα/ECOFIN αποφάσισε να αυξήσει τη μέγιστη σταθμισμένη μέση ληκτότητα των δανείων του EMXΣ από 12,5 σε 19,5 έτη, παρέχοντας έτσι στις δικαιούχους χώρες τη δυνατότητα να ζητήσουν επιμήκυνση της διάρκειας των δανείων έως το 2026 (ανά δόση).

Εξελίξεις το 2018

Ιρλανδία

Στις 27 Νοεμβρίου 2017 λήφθηκε από την Ιρλανδία αίτηση επιμήκυνσης του δανείου του EMXΣ ύψους 3,4 δισ. EUR - το οποίο εκταμιεύθηκε τον Μάρτιο του 2011 στην Ιρλανδία και το οποίο έληγε στις 4 Απριλίου 2018. Το δάνειο αναχρηματοδοτήθηκε κατά το πρώτο τρίμηνο του 2018 με δύο πράξεις με προθεσμία λήξης τον Απρίλιο του 2025 (2,4 δισ. EUR) και τον Απρίλιο του 2033 (1 δισ. EUR).

Επιπλέον, το δεύτερο τρίμηνο του 2018 λήφθηκε από την Ιρλανδία πρόσθετο αίτημα για επιμήκυνση του δανείου του EMXΣ ύψους 500 εκατ. EUR που εκταμιεύθηκε στην Ιρλανδία τον Οκτώβριο του 2011 και το οποίο έληγε στις 4 Οκτωβρίου 2018. Το δάνειο αναχρηματοδοτήθηκε τον Ιούνιο του 2018 με την αύξηση του υφιστάμενου ομολόγου με προθεσμία λήξης τον Απρίλιο του 2033 (500 εκατ. EUR).

Μετά τις παρατάσεις κατά 7 έτη (2,4 δισ. EUR) και κατά 15 έτη (1,5 δισ. EUR) το πρώτο τρίμηνο του 2018 και το δεύτερο τρίμηνο του 2018, η σταθμισμένη μέση ληκτότητα των δανείων του EMXΣ προς την Ιρλανδία είναι τώρα 17,1 έτη.

Πορτογαλία

Το δεύτερο τρίμηνο του 2018 λήφθηκε από την Πορτογαλία πρόσθετο αίτημα για επιμήκυνση του δανείου του EMXΣ ύψους 600 εκατ. EUR που εκταμιεύθηκε στην Πορτογαλία τον Οκτώβριο του 2011 και το οποίο έληγε στις 4 Οκτωβρίου 2018. Το δάνειο αναχρηματοδοτήθηκε τον Ιούνιο του 2018 με την αύξηση του υφιστάμενου ομολόγου με προθεσμία λήξης τον Απρίλιο του 2033 (600 εκατ. EUR).

Έπειτα από την παράταση της προθεσμίας λήξης του δανείου κατά 15 έτη (600 εκατ. EUR) το δεύτερο τρίμηνο του 2018, η σταθμισμένη μέση ληκτότητα των δανείων του EMXΣ προς την Πορτογαλία είναι πλέον 15,3 έτη.

²⁵ Εκτελεστική απόφαση 2011/77/ΕΕ του Συμβουλίου, της 7ης Δεκεμβρίου 2010, σχετικά με την παροχή ενωσιακής χρηματοδοτικής συνδρομής στην Ιρλανδία (ΕΕ L 30 της 4.2.2011, σ. 348).

²⁶ Εκτελεστική απόφαση 2011/344/ΕΕ του Συμβουλίου, της 30ης Μαΐου 2011, για τη χορήγηση ενωσιακής χρηματοδοτικής ενίσχυσης στην Πορτογαλία (ΕΕ L 159 της 17.6.2011, σ. 88). βλ. επίσης διορθωτικό (ΕΕ L 178 της 10.7.2012, σ. 15).

3.1.2. Μηχανισμός στήριξης του ισοζυγίου πληρωμών (ΣΙΠ)

Η μεσοπρόθεσμη χρηματοδοτική συνδρομή της ΕΕ δυνάμει του μηχανισμού ΣΙΠ ενεργοποιήθηκε εκ νέου στο τέλος του 2008 για τη στήριξη της Ουγγαρίας και, στη συνέχεια, της Λετονίας και της Ρουμανίας, προκειμένου να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη των αγορών, με συνολικές αναλήψεις υποχρεώσεων ύψους 14,6 δισ. EUR, εκ των οποίων έχουν εκταμιευθεί 13,4 δισ. EUR.

Εξελίξεις το 2018

Η Ρουμανία επέστρεψε δύο δόσεις δανείων ύψους 1,2 δισ. EUR τον Απρίλιο 2018 και 150 εκατ. EUR τον Οκτώβριο του 2018. Το ανεξόφλητο ποσό των δανείων ΣΙΠ μειώθηκε, επομένως, από 3,05 δισ. EUR σε 1,7 δισ. EUR το 2018.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, ο μηχανισμός ΣΙΠ είχε εναπομένουσα ικανότητα ύψους 48,3 δισ. EUR, από συνολικό ανώτατο όριο ύψους 50 δισ. EUR για την παροχή περαιτέρω συνδρομής, εάν καταστεί αναγκαίο.

3.1.3. Δάνεια μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής (ΜΧΣ)

Κατά κανόνα, οι αποφάσεις για τη ΜΧΣ λαμβάνονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο (άρθρο 212 της ΣΛΕΕ). Ωστόσο, το Συμβούλιο μπορεί να εκδώσει την απόφαση έπειτα από πρόταση της Επιτροπής όταν η κατάσταση σε τρίτη χώρα επιβάλλει την επείγουσα παροχή χρηματοοικονομικής συνδρομής (άρθρο 213 της ΣΛΕΕ). Η εν λόγω διαδικασία χρησιμοποιήθηκε για τη δεύτερη δέσμη στήριξης ΜΧΣ για την Ουκρανία το 2014.

Εξελίξεις το 2018

Γεωργία

Στις 18 Απριλίου 2018, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αποφάσισαν να παράσχουν περαιτέρω ΜΧΣ ύψους έως 45 εκατ. EUR στη Γεωργία (ΜΧΣ II), που αποτελείται από στοιχείο επιχορήγησης 10 εκατ. EUR και δάνειο ύψους 35 εκατ. EUR²⁷.

Η πρώτη δόση του δανείου, ύψους 15 εκατ. EUR (από το σύνολο των 35 εκατ. EUR της σχετικής απόφασης) του δεύτερου προγράμματος της Γεωργίας (ΜΧΣ II) εκταμιεύθηκε

τον Δεκέμβριο του 2018.

Ουκρανία

Στις 4 Ιουλίου 2018, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αποφάσισαν να παράσχουν περαιτέρω ΜΧΣ ύψους έως 1 δισ. EUR στην Ουκρανία (ΜΧΣ IV), που αποτελείται από δύο στοιχεία επιχορήγησης ύψους 500 εκατ. EUR το καθένα με σκοπό τη στήριξη της οικονομικής σταθεροποίησης και του ουσιαστικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων της Ουκρανίας.²⁸

²⁷ Απόφαση (ΕΕ) 2018/598 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Απριλίου 2018, για τη χορήγηση μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής στη Γεωργία (ΕΕ L 103 της 23.4.2018, σ. 8).

²⁸ Απόφαση (ΕΕ) 2018/947 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2018, για τη χορήγηση μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής στην Ουκρανία (ΕΕ L 171 της 6.7.2018, σ. 11).

Η πρώτη δόση ύψους 500 εκατ. EUR του τέταρτου προγράμματος (MXΣ IV) της Ουκρανίας εκταμιεύθηκε τον Δεκέμβριο του 2018.

Δημοκρατία της Μολδαβίας

Στις 13 Σεπτεμβρίου 2017, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αποφάσισαν τη χορήγηση περαιτέρω μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής στη Δημοκρατία της Μολδαβίας, ύψους 100 εκατ. EUR (ποσό έως 60 εκατ. EUR με τη μορφή δανείων και ποσό έως 40 εκατ. EUR με τη μορφή επιχορηγήσεων)²⁹.

Η πράξη αυτή αναστέλλεται επί του παρόντος λόγω μη συμμόρφωσης με πολιτικές προϋποθέσεις.

Πρόσθετες πληροφορίες

Όσον αφορά τις επιστροφές, οι δικαιούχες χώρες επέστρεψαν 55,73 εκατ. EUR: Αλβανία (1,8 εκατ. EUR), Βοσνία-Ερζεγοβίνη (4 εκατ. EUR), Βόρεια Μακεδονία (5,6 εκατ. EUR), Μαυροβούνιο (1,10 εκατ. EUR) και Σερβία (43,23 εκατ. EUR).

Το ανεξόφλητο ποσό των δανείων MXΣ αυξήθηκε από 3,9 δισ. EUR σε 4,4 δισ. EUR μεταξύ 31ης Δεκεμβρίου 2017 και 31ης Δεκεμβρίου 2018. Τα δάνεια προς την Ουκρανία αντιπροσωπεύουν το 76 % του συνολικού ανοίγματος MXΣ.

3.1.4. Δάνεια Ευρατόμ

Τα δάνεια της Ευρατόμ προς κράτη μέλη ή προς ορισμένες επιλέξιμες τρίτες χώρες (επί του παρόντος Ρωσική Ομοσπονδία, Αρμενία, Ουκρανία) υπόκεινται στο ανώτατο όριο των 4 δισ. EUR, εκ των οποίων έχει ήδη εκταμιευθεί περίπου το 92 %. Από το ποσό των 4 δισ. EUR που προέβλεπε η απόφαση απομένουν 326 εκατ. EUR.

Ουκρανία

Με την απόφαση 24/06/2013 της Επιτροπής χορηγήθηκε δάνειο ύψους 300 εκατ. EUR στην Ουκρανία για την αναβάθμιση της ασφάλειας των υφιστάμενων πυρηνικών εγκαταστάσεων³⁰. Το δάνειο χορηγείται σε στενή συνεργασία με την ΕΤΑΑ, η οποία παρέχει παράλληλα άλλο δάνειο 300 εκατ. EUR.

Στα εν λόγω δάνεια παρέχονται κρατικές εγγυήσεις που καλύπτουν το 100 % των ποσών που εκκρεμούν στο τέλος του έτους. Η πρώτη δόση της Ευρατόμ, ύψους 50 εκατ. EUR, εκταμιεύθηκε τον Μάιο του 2017 και η δεύτερη δόση της Ευρατόμ, ύψους επίσης 50 εκατ. EUR, εκταμιεύθηκε τον Ιούνιο του 2018.

Βουλγαρία και Ρουμανία

Στη Βουλγαρία χορηγήθηκε δάνειο ύψους 212,5 εκατ. EUR με τη μορφή μιας διευκόλυνσης πολλών νομισμάτων για τον εκσυγχρονισμό του πυρηνικού σταθμού Kozloduy (Μονάδες 5 και 6). Η δανειακή σύμβαση που υπεγράφη μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής

²⁹ Απόφαση (ΕΕ) 2017/1565 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Σεπτεμβρίου 2017, για τη χορήγηση μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής στη Δημοκρατία της Μολδαβίας (ΕΕ L 242 της 20.9.2017, σ. 14).

³⁰ C(2013)3496.

Ενέργειας και του ΑΕΖ «Kozloduy» ΕΑΔ υπογράφηκε στις 29 Μαΐου 2000. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, το ανεξόφλητο ποσό ανερχόταν σε 33,8 εκατ. EUR.

Στη Ρουμανία χορηγήθηκε δάνειο ύψους 223,5 εκατ. EUR με τη μορφή διευκόλυνσης πολλών νομισμάτων για την ολοκλήρωση της Μονάδας 2 του πυρηνικού σταθμού Cernavoda. Η δανειακή σύμβαση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και της Societatea Nationala Nuclearelectrica S.A. υπογράφηκε στις 11 Ιουνίου 2004. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, το ανεξόφλητο ποσό ανερχόταν σε 119,1 εκατ. EUR.

Από την 1 Ιανουαρίου 2007, όταν η Βουλγαρία και η Ρουμανία κατέστησαν κράτη μέλη, ο κίνδυνος των ανεξόφλητων ποσών αυτών των πράξεων καλύπτεται άμεσα από τον προϋπολογισμό της ΕΕ και όχι πλέον από το Ταμείο Εγγυήσεων για τις εξωτερικές δράσεις.

3.2 Εξέλιξη των εξωτερικών χρηματοδοτικών πράξεων της ΕΤΕπ

Εξελίξεις το 2018

Στο πλαίσιο της εντολής ΕΕΔ της ΕΤΕπ που καλύπτει την περίοδο 2014-2020, στις 31 Δεκεμβρίου 2018 είχαν υπογραφεί δάνεια συνολικού ύψους 17,64 δισ. EUR, εκ των οποίων είχαν εκταμιευθεί μόνον 5,77 δισ. EUR κατά την εν λόγω ημερομηνία, γεγονός που σημαίνει ότι το οφειλόμενο κεφάλαιο ανερχόταν σε 5,41 δισ. EUR (βλ. πίνακα Α5 του SWD). Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις χώρες που καλύπτονται από τις εντολές της ΕΤΕπ, βλ. πίνακες Α1, Α3 και Α4 του SWD.

Για τις προηγούμενες εντολές εξωτερικού δανεισμού της ΕΤΕπ, βλ. πίνακα Α3 του SWD.

Το 2018 συνεχίστηκαν οι αθετήσεις πληρωμών τόκων και αποπληρωμών δανείων από τη συριακή κυβέρνηση. Η ΕΤΕπ έχει ζητήσει από το Ταμείο Εγγυήσεων να καλύψει αυτές τις αθετήσεις υποχρεώσεων (βλ. παράγραφο 5.2 κατωτέρω).

Τα ανεξόφλητα ποσά στις 31 Δεκεμβρίου 2018 για τους διάφορους μηχανισμούς που αναφέρονται στο παρόν τμήμα παρουσιάζονται στον πίνακα 1.

4. ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΗΣ ΕΕ

4.1 Ορισμός του κινδύνου

Ο κίνδυνος που βαρύνει τον προϋπολογισμό της ΕΕ απορρέει από το οφειλόμενο ποσό κεφαλαίου και τόκων για πράξεις που καλύπτονται από εγγύηση.

Για τους σκοπούς της παρούσας έκθεσης, δύο είναι οι μέθοδοι που εφαρμόζονται για την εκτίμηση των κινδύνων που βαρύνουν τον προϋπολογισμό της ΕΕ (είτε άμεσα είτε έμμεσα μέσω του Ταμείου):

- η μέθοδος του «συνολικού καλυπτόμενου κινδύνου» βασίζεται στο συνολικό ποσό των εκκρεμών κεφαλαιακών υποχρεώσεων για τις εκάστοτε πράξεις σε συγκεκριμένη ημερομηνία, συμπεριλαμβανομένων των δεδουλευμένων τόκων³¹.

³¹ Βλ. πίνακα 1 της έκθεσης.

- Η δημοσιονομική προσέγγιση η οποία ορίζεται ως «ετήσιος κίνδυνος που βαρύνει τον προϋπολογισμό της ΕΕ» βασίζεται στον υπολογισμό του ανώτατου ποσού ετήσιων πληρωμών που η ΕΕ θα ήταν υποχρεωμένη να καταβάλει σε ένα οικονομικό έτος, εάν υποθεθεί ότι όλες οι πληρωμές των εγγυημένων δανείων καθίστανται ληξιπρόθεσμες³².

4.2 Συνολική σύνθεση του κινδύνου

Έως το 2010, ο μέγιστος κίνδυνος από πλευράς συνολικών οφειλόμενων ποσών που καλύπτονταν από εγγυήσεις συνδεόταν κυρίως με δάνεια χορηγούμενα σε τρίτες χώρες. Από το 2011, η χρηματοπιστωτική κρίση επηρέασε σοβαρά τα δημόσια οικονομικά των κρατών μελών, οδηγώντας σε αύξηση της δανειοδοτικής δραστηριότητας της ΕΕ για τη στήριξη αναγκών χρηματοδότησης του δημόσιου χρέους στα κράτη μέλη.

Το αποτέλεσμα ήταν να αλλάξει η σύνθεση του κινδύνου. Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, το 61,2 % του συνολικού οφειλόμενου ποσού³³ αφορούσε δανειοληπτικές δραστηριότητες συνδεόμενες με δάνεια σε κράτη μέλη, οι οποίες καλύπτονταν απευθείας από τον προϋπολογισμό της ΕΕ (σε σύγκριση με το 45 % στις 31.12.2010).

4.3 Ετήσιος κίνδυνος που καλύπτεται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ

Σε σχέση με τα ανεξόφλητα δάνεια στις 31 Δεκεμβρίου 2018 (βλ. πίνακα 1), το ανώτατο ποσό που θα έπρεπε να καταβάλει η ΕΕ κατά τη διάρκεια του έτους 2019 (απευθείας ή μέσω του Ταμείου) —με την παραδοχή ότι όλα τα εγγυημένα δάνεια θα είναι υπερήμερα— ανέρχεται σε 6 337 εκατ. EUR. Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει το κεφάλαιο και τις πληρωμές τόκων εγγυημένων δανείων που λήγουν κατά τη διάρκεια του 2019, με την παραδοχή ότι τα υπερήμερα δάνεια δεν επισπεύδονται (για λεπτομέρειες, βλ. πίνακα A4 του SWD).

4.3.1. Άνοιγμα των κρατών μελών

Το 2019, η ΕΕ θα επιβαρυνθεί με μέγιστο ετήσιο κίνδυνο σε σχέση με πράξεις με κράτη μέλη (ΚΜ) ύψους 2 953,1 εκατ. EUR (46,6 % του συνολικού ετήσιου κινδύνου). Ο εν λόγω κίνδυνος αφορά:

α) τα χορηγούμενα δάνεια ΕΤΕπ και/ή τα δάνεια Ευρατόμ που χορηγήθηκαν πριν από την προσχώρηση των κρατών μελών στην ΕΕ·

β) τα δάνεια που χορηγήθηκαν στο πλαίσιο του μηχανισμού ΣΠΠ, και

γ) τα δάνεια που χορηγήθηκαν στο πλαίσιο του ΕΜΧΣ.

³² Για τον υπολογισμό αυτό γίνεται δεκτό ότι τα δάνεια σε κατάσταση υπερημερίας δεν επισπεύδονται, πράγμα που σημαίνει ότι λαμβάνονται υπόψη μόνον οι ληξιπρόθεσμες πληρωμές (βλ. τους πίνακες 2 και 3 της έκθεσης και τον πίνακα A4 του SWD).

³³ Βλέπε πίνακα 1.

Πίνακας 2: Κατάταξη των κρατών μελών με κριτήριο τον ετήσιο κίνδυνο που βαρύνει τον προϋπολογισμό της ΕΕ το 2019 (σε εκατ. EUR)

Κατάταξη	Χώρα	Δάνεια	Μέγιστος ετήσιος κίνδυνος	Στάθμιση της χώρας έναντι του ετήσιου κινδύνου των ΚΜ	Στάθμιση της χώρας έναντι του συνολικού ετήσιου κινδύνου 2019 (ΚΜ και τρίτες χώρες)
1	Ρουμανία	α)+β)	1.188.58	40.2 %	18.8 %
2	Πορτογαλία	γ)	584.84	19.8 %	9.2 %
3	Λετονία	α)+β)	524.04	17.7 %	8.3 %
4	Ιρλανδία	γ)	518.98	17.6 %	8.2 %
5	Βουλγαρία	α)	54.85	1.9 %	0.9 %
6	Κροατία	α)	34.11	1.2 %	0.5 %
7	Πολωνία	α)	18.90	0.6 %	0.3 %
8	Σλοβακία	α)	13.40	0.5 %	0.2%
9	Τσεχική Δημοκρατία	α)	12.62	0.4 %	0.2%
10	Λιθουανία	α)	2.74	0.1 %	0.0 %
Σύνολο			2.953.1	100.0 %	46.6 %

4.3.2. Άνοιγμα έναντι τρίτων χωρών

Το 2019, το Ταμείο θα επιβαρυνθεί με μέγιστο ετήσιο κίνδυνο σε σχέση με έκθεση σε τρίτες χώρες, ύψους 3 383,8 εκατ. EUR (53,4 % του συνολικού ετήσιου κινδύνου). Ο κίνδυνος που συνδέεται με τρίτες χώρες αφορά τα δάνεια ΕΤΕπ και τα δάνεια ΜΧΣ και Ευρατόμ (λεπτομέρειες περιλαμβάνονται στον πίνακα Α2β του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής). Το Ταμείο καλύπτει τα εγγυημένα δάνεια που αφορούν τρίτες χώρες με προθεσμίες λήξης που φθάνουν έως το 2042.

Οι χώρες που καταλαμβάνουν τις δέκα πρώτες θέσεις (επί συνόλου σαράντα έξι τρίτων κρατών) κατατάσσονται κατωτέρω ανάλογα με τις αποπληρωμές που καθίστανται ληξιπρόθεσμες το 2019. Οι χώρες αυτές αντιπροσωπεύουν 2 864.50 εκατ. EUR ή το 84,7 % του ετήσιου κινδύνου που συνδέεται με τρίτες χώρες τον οποίο επωμίζεται το Ταμείο για το 2019. Η οικονομική κατάσταση των εν λόγω χωρών αναλύεται και σχολιάζεται στο σημείο 3 του SWD. Στον πίνακα για κάθε χώρα αναφέρεται επίσης η πιστοληπτική ικανότητα, όπως αξιολογείται από τους οργανισμούς αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας.

Πίνακας 3: Κατάταξη των **10 τρίτων χωρών** με το μεγαλύτερο άνοιγμα με κριτήριο τον ετήσιο κίνδυνο που βαρύνει τον προϋπολογισμό της ΕΕ το 2019 (σε εκατ. EUR).

Κατάταξη	Χώρα	Μέγιστος ετήσιος κίνδυνος	Στάθμιση της χώρας έναντι του ετήσιου κινδύνου των τρίτων χωρών	Στάθμιση της χώρας έναντι του συνολικού ετήσιου κινδύνου 2019 (ΚΜ και τρίτες χώρες)
1	Τουρκία	977.50	28.9 %	15.4 %
2	Αίγυπτος	739.28	21.8 %	11.7 %
3	Τυνησία	279.98	8.3 %	4.4 %
4	Μαρόκο	260.06	7.7 %	4.1 %
5	Σερβία	187.00	5.5 %	3.0 %
6	Ουκρανία	161.05	4.8 %	2.5 %
7	Βοσνία-Ερζεγοβίνη	73.41	2.2 %	1.2 %
8	Λίβανος	64.53	1.9 %	1.0 %
9	Νότια Αφρική	62.76	1.9 %	1.0 %
10	Παναμάς	58.94	1.7 %	0.9 %
Σύνολο (10 πρώτες χώρες στην κατάταξη)		2.864.50	84.7 %	45.2 %

5. ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ

5.1 Εξυπηρέτηση χρέους που δεν καλύπτεται από το Ταμείο Εγγυήσεων για τις εξωτερικές δράσεις (δάνεια Ευρατόμ στα κράτη μέλη, ΕΜΧΣ και ΣΠΠ)

Το άρθρο 323 της ΣΛΕΕ ορίζει ότι «διατίθενται τα χρηματοδοτικά μέσα που επιτρέπουν στην Ένωση να εκπληρώνει τις νομικές της υποχρεώσεις έναντι τρίτων». Ως εκ τούτου, το νομοθετικό πλαίσιο της ΕΕ και οι ισχύουσες διαδικασίες διασφαλίζουν ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν υποχρεωτικά στον προϋπολογισμό της ΕΕ τα χρηματοδοτικά μέσα που είναι αναγκαία για την εκπλήρωση των νομικών υποχρεώσεων της Ένωσης.

Ως εκ τούτου, η ΕΕ διαθέτει πολλαπλά επίπεδα πολύ ισχυρών μηχανισμών ασφάλειας για να διασφαλίσει ότι θα επιστρέφει πάντα εγκαίρως και πλήρως τα ποσά που οφείλει στους δανειστές της. Καθένας από τους κύριους μηχανισμούς ασφάλειας θα επαρκούσε από μόνος του για τη διασφάλιση της απόδοσης των επιστροφών.

5.1.1. Πληρωμές με ταμειακά διαθέσιμα

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ καλύπτει προσωρινά την εξυπηρέτηση χρέους κατά τις καταληκτικές προθεσμίες πληρωμής σε περίπτωση που ένας οφειλέτης δεν καταφέρει να αποπληρώσει το δάνειό του στην ΕΕ εμπρόθεσμα. Η Επιτροπή αντλεί από τα ταμειακά της διαθέσιμα για να αποφεύγει τις καθυστερήσεις και τα τυχόν συναφή έξοδα κατά την εξυπηρέτηση των δανειοληπτικών της πράξεων³⁴.

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι οι περισσότερες δαπάνες προκύπτουν κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου κάθε έτους, η απόσβεση χρέους διαρθρώνεται τους επόμενους μήνες, καθώς και στην αρχή κάθε μήνα, οπότε τα ταμειακά υπόλοιπα είναι στα υψηλότερα επίπεδα.

5.1.2. Πληρωμές από τον προϋπολογισμό της ΕΕ

Σε περίπτωση αθέτησης υποχρεώσεων από ένα κράτος μέλος³⁵ και αν οι ίδιοι πόροι της ΕΕ είναι ανεπαρκείς, η Επιτροπή δύναται να χρησιμοποιήσει τους διαθέσιμους πόρους του προϋπολογισμού της ΕΕ και να θέσει σε προτεραιότητα την αποπληρωμή χρέους έναντι άλλων μη υποχρεωτικών δαπανών. Σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 4 του κανονισμού αριθ. 609/2014 του Συμβουλίου, αν τα παραπάνω αποδειχθούν ανεπαρκή, η νομοθεσία της ΕΕ υποχρεώνει το κράτος μέλος να παράσχει τις πρόσθετες συνεισφορές που απαιτούνται για την αποπληρωμή του χρέους και τον ισοσκελισμό του προϋπολογισμού, για ποσό που αντιστοιχεί σε έως 1,20 % του ΑΕΕ της ΕΕ. Αν χρειαστεί, η νομοθεσία της ΕΕ επιτρέπει στα κράτη μέλη να συνεισφέρουν ανεξάρτητα από το μερίδιό τους στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Δεδομένου ότι δεν σημειώθηκε καμία περίπτωση αθέτησης πληρωμής από τα κράτη μέλη κατά τη διάρκεια του έτους 2018, δεν ζητήθηκε πίστωση.

5.2 Καταπτώσεις εγγυήσεων του Ταμείου Εγγυήσεων για τις εξωτερικές δράσεις και ανακτήσεις (ΕΕΔ, ΜΧΣ και δάνεια Ευρατόμ σε τρίτες χώρες)

Σε περίπτωση καθυστερημένης εξόφλησης από τον δικαιούχο δανείου προς τρίτη χώρα το οποίο έχει χορηγηθεί από την ΕΕ ή καλύπτεται με εγγύηση της ΕΕ, το Ταμείο Εγγυήσεων καλείται να καλύψει την αδυναμία πληρωμής εντός τριμήνου από την ημερομηνία της αίτησης.

Για τα δάνεια ΕΕΔ, τα ποσά που κινητοποιεί η ΕΤΕπ αποσύρονται από τον λογαριασμό του Ταμείου Εγγυήσεων κατόπιν έγκρισης από τις υπηρεσίες της Επιτροπής. Όταν η ΕΕ καταβάλλει πληρωμή βάσει της εγγύησης της ΕΕ, υποκαθιστά την ΕΤΕπ στα δικαιώματα και τα μέσα αποκατάστασης³⁶. Για τα δάνεια Ευρατόμ και τα δάνεια ΜΧΣ, όταν η καθυστέρηση

³⁴ Βλ. άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 609/2014 του Συμβουλίου, της 26ης Μαΐου 2014, για τις μεθόδους και τη διαδικασία απόδοσης των παραδοσιακών ιδίων πόρων και των ιδίων πόρων που βασίζονται στον ΦΠΑ και το ΑΕΕ και για τα μέτρα αντιμετώπισης των ταμειακών αναγκών (ΕΕ L 168 της 7.6.2014, σ. 39).

³⁵ Βλ. άρθρο 14 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 609/2014.

³⁶ Βλ. άρθρο 8 παράγραφος 7 της απόφασης 466/2014/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, με την οποία χορηγείται εγγύηση της ΕΕ στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για την κάλυψη ζημιών από χρηματοδοτικές δραστηριότητες που υποστηρίζουν επενδυτικά έργα εκτός της Ένωσης (ΕΕ L 135 της 8.5.2014, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση (ΕΕ) 2018/412 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2018, για την τροποποίηση της απόφασης 466/2014/ΕΕ με την οποία χορηγείται εγγύηση της ΕΕ στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για την κάλυψη ζημιών από χρηματοδοτικές δραστηριότητες που υποστηρίζουν επενδυτικά έργα εκτός της Ένωσης (ΕΕ L 76 της 19.3.2018, σ. 30).

της πληρωμής ανέρχεται σε τρεις μήνες μετά τη σχετική προθεσμία, η Επιτροπή χρησιμοποιεί πόρους από το Ταμείο για να καλύψει την αδυναμία πληρωμής³⁷ και να αναπληρώσει τα ταμειακά της διαθέσιμα.

Στο πλαίσιο του ΕΕΔ, οι διαδικασίες ανάκτησης των ποσών για τα οποία υπήρξε υποκατάσταση κινούνται από την ΕΤΕπ για λογαριασμό της ΕΕ³⁸.

Τα δάνεια της ΕΤΕπ για έργα στη Συρία

Από τον Δεκέμβριο του 2011, η ΕΤΕπ βρέθηκε αντιμέτωπη με αθετήσεις πληρωμών ορισμένων τόκων και αποπληρωμών δανείων από τη συριακή κυβέρνηση. Επειδή οι επίσημες αιτήσεις πληρωμής παρέμειναν χωρίς ανταπόκριση, η ΕΤΕπ κινητοποίησε το Ταμείο Εγγυήσεων τον Μάιο του 2012. Η εξέλιξη των καταπτώσεων εγγυήσεων για τα υπερήμερα δάνεια στη Συρία παρουσιάζεται στον πίνακα 4α.

Πίνακας 4α: Καταπτώσεις εγγυήσεων του Ταμείου Εγγυήσεων εξαιτίας υπερήμερων δανείων στη Συρία (σε εκατ. EUR)

Έτος (απόσυρση από τον λογαριασμό του Ταμείου Εγγυήσεων)	Αριθμός εγγυήσεων που κατέπεσαν	Ποσό οφειλόμενων δόσεων	Κυρώσεις και δεδουλευμένοι τόκοι ³⁹	Εισπραχθέν ποσό	Σύνολο
2012	2	24.0	0.0	2.1	21.8
2013	8	59.3	1.4	0.0	60.7
2014	8	58.7	1.5	0.0	60.2
2015	8	58.7	1.5	0.0	60.2
2016	12	103.8	2.4	0.0	106.2
2017	13	56.1	0.2	0.0	56.3
2018	12	55.7	0.1	0.0	55.7
Σύνολο	63	416.17	7.03	2.1	421.1

³⁷ Με εξαίρεση τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία, στις οποίες χορηγήθηκαν δάνεια Ευρατόμ πριν από την προσχώρησή τους στην Ένωση. Τα δάνεια (και οι εγγυήσεις δανείων) προς τις υποψήφιες για προσχώρηση χώρες καλύπτονταν από το Ταμείο μέχρι την ημερομηνία προσχώρησης. Από την ημερομηνία αυτή και στο εξής, τα δάνεια που εξακολουθούσαν να εκκρεμούν δεν συνιστούν πλέον εξωτερικές δράσεις της Ένωσης και επομένως καλύπτονται απευθείας από τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

³⁸ Για περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες ανάκτησης, βλ. επίσης τη συμφωνία ανάκτησης που υπογράφηκε στις 3 Οκτωβρίου 2018 μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, η οποία διέπει τις λεπτομέρειες και τις διαδικασίες της ανάκτησης των πληρωμών που καταβλήθηκαν από την ΕΕ βάσει των εγγυήσεων που της χορηγήθηκαν από την ΕΤΕπ για την κάλυψη ζημιών από χρηματοδοτικές δραστηριότητες που υποστηρίζουν επενδυτικά έργα εκτός της ΕΕ.

³⁹ Οι κυρώσεις και οι δεδουλευμένοι τόκοι ζητούνται από την ΕΤΕπ μόνο με τη δεύτερη αίτηση πληρωμής κάθε μεμονωμένου δανείου και υπολογίζονται από την ημερομηνία αθέτησης έως την ημερομηνία πληρωμής από το Ταμείο Εγγυήσεων.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 το συνολικό οφειλόμενο κεφάλαιο των εγγυημένων δανείων που συνδέονται με τη Συρία ανερχόταν σε κύριο ποσό ύψους 555 εκατ. EUR⁴⁰, ενώ η τελική λήξη δανείου είναι το 2030.

TAV Tunisie S.A. (αερολιμένας Enfidha)

Το 2016 η ΕΤΕπ προέβη σε κατάπτωση της εγγύησης της ΕΕ στο πλαίσιο της εντολής εξωτερικού δανεισμού σε σχέση με ένα δάνειο προς την εταιρεία TAV Tunisie S.A. (αερολιμένα Enfidha).

Στις 15 Ιανουαρίου 2018 ποσό ύψους 0,14 εκατ. EUR, που ανακτήθηκε από τον αερολιμένα Enfidha, πιστώθηκε στο Ταμείο Εγγυήσεων για τις εξωτερικές δράσεις. Το ποσό αυτό είχε ήδη αναγνωριστεί ως στοιχείο ενεργητικού (εισπρακτέο) στον ισολογισμό της 31ης Δεκεμβρίου 2017.

Οι καταπτώσεις εγγυήσεων του Ταμείου που αντιστοιχούν στο υπερήμερο δάνειο προς την εταιρεία TAV Tunisie S.A. (αερολιμένας Enfidha) παρουσιάζονται στον πίνακα 4β.

Πίνακας 4β: Κατάπτωση εγγύησης του Ταμείου Εγγυήσεων που αφορά την εταιρεία TAV Tunisie S.A. (αερολιμένας Enfidha) (σε εκατ. EUR)

Έτος απόσυρσης	Αριθμός εγγυήσεων που κατέπεσαν	Ποσό οφειλόμενων δόσεων	Κυρώσεις και δεδουλευμένοι τόκοι ³²	Εισπραχθέν ποσό	Σύνολο
2016	1	4.63	0.03	0.00	4.65
2017	3	30.16	0.01	0.00	30.17
2018	0	0.0	0.0	0.14	-0.14
Σύνολο	4	34.78	0.04	0.14	34.68

Εξελίξεις μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2018 (έως τις 30 Ιουνίου 2019)

Την περίοδο μεταξύ Φεβρουαρίου και Μαρτίου 2019, καταβλήθηκαν συνολικά 10,6 εκατ. EUR σε δύο καταπτώσεις εγγυήσεων για αθετήσεις πληρωμών στη Συρία (3,2 εκατ. EUR και 7,4 εκατ. EUR, συμπεριλαμβανομένων των προστίμων που επιβλήθηκαν από την ΕΤΕπ).

5.3 Εξέλιξη του Ταμείου

Σύμφωνα με τον κανονισμό για την ίδρυση Ταμείου Εγγυήσεων για τις εξωτερικές δράσεις («ο κανονισμός για το Ταμείο Εγγυήσεων»)⁴¹, το κατάλληλο επίπεδο (ποσό-στόχος) καθορίζεται στο 9 % του συνόλου των τρεχουσών υποχρεώσεων σε κεφάλαιο που απορρέουν

⁴⁰ Σε αυτό περιλαμβάνεται το ποσό των 375,39 εκατ. EUR (κύριο ποσό) που έχει ήδη ζητηθεί από την ΕΤΕ μέχρι 31.12.2018.

⁴¹ Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 480/2009 του Συμβουλίου, για την ίδρυση Ταμείου Εγγυήσεων για τις εξωτερικές δράσεις (ΕΕ L 145 της 10.6.2009, σ. 10), όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/409 (ΕΕ L 76 της 19.3.2018, σ. 1).

από κάθε πράξη, συν τους δεδουλευμένους τόκους. Προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι καλύπτεται το ποσό-στόχος, εφαρμόζεται μηχανισμός τροφοδότησης.

Με βάση τον μηχανισμό τροφοδότησης, καταβλήθηκαν στο Ταμείο 137,8 εκατ. EUR από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, τον Φεβρουάριο του 2018, ενώ τον Φεβρουάριο του 2019, η αντίστοιχη πληρωμή ανήλθε σε 103,2 εκατ. EUR.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, το καθαρό ενεργητικό⁴² του Ταμείου ανερχόταν σε 2 608,84 εκατ. EUR. Ως εκ τούτου, δεδομένου ότι το καθαρό ενεργητικό του Ταμείου ήταν χαμηλότερο από το ποσό-στόχο⁴³ (2,848.99 εκατ. EUR), το 2020 το Ταμείο Εγγυήσεων θα τροφοδοτηθεί με 240,15 εκατ. EUR.

Πρέπει να πραγματοποιηθεί επανεξέταση για την αξιολόγηση των κύριων παραμέτρων του Ταμείου, ειδικότερα του ποσού-στόχου, κατά την ενδιάμεση ανασκόπηση της εντολής εξωτερικού δανεισμού της ΕΤΕπ. Κατά συνέπεια, διενεργήθηκε αξιολόγηση του Ταμείου Εγγυήσεων από εξωτερικό φορέα λαμβανομένων υπόψη του προφίλ κινδύνου του Ταμείου και της αποτελεσματικότητάς του υπό το πρίσμα της εξέλιξης της εξωτερικής χρηματοδότησης που καλύπτεται από το Ταμείο και των συναφών κινδύνων. Σύμφωνα με το κύριο συμπέρασμα της έκθεσης που υποβλήθηκε τον Αύγουστο του 2016, ένα ποσό-στόχος της τάξης του 9 % συνέχισε να θεωρείται βέλτιστο για το τρέχον επίπεδο κινδύνου του χαρτοφυλακίου δανείων, ακόμα και σε περίπτωση περαιτέρω υποβαθμίσεων της πιστοληπτικής ικανότητας των κύριων οφειλετών. Ως εκ τούτου, το ποσό-στόχος του 9 % παρέμεινε αμετάβλητο.

6. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (ΕΤΣΕ)⁴⁴

Το Ταμείο Εγγυήσεων του ΕΤΣΕ τροφοδοτείται σταδιακά λαμβανομένης υπόψη της αύξησης του ανοίγματος που καλύπτεται από την εγγύηση της ΕΕ.

Σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 4 του κανονισμού ΕΤΣΕ, οι πόροι του ΤΕΕΤΣΕ τελούν υπό την άμεση διαχείριση της Επιτροπής και επενδύονται σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης με βάση τους ενδεδειγμένους κανόνες προληπτικής εποπτείας.

⁴² Σύνολο ενεργητικού του Ταμείου μείον δεδουλευμένα πληρωτέα ποσά (έξοδα ΕΤΕπ και έξοδα λογιστικού ελέγχου).

⁴³ 9 % των 31 655,46 εκατ. EUR. Το ποσό-στόχος υπολογίζεται με εφαρμογή ποσοστού 9% επί του συνόλου των εκκρεμών κεφαλαιακών υποχρεώσεων που απορρέουν από κάθε πράξη, συν τους δεδουλευμένους τόκους (δάνεια ΜΧΣ, Ευρατόμ και ΕΤΕπ σε τρίτες χώρες) και μείον τα υποκατάστατα δάνεια στο τέλος του έτους «ν-1».

⁴⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2015, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών και την Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 — το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (κανονισμός για το ΕΤΣΕ), ΕΕ L 169 της 1.7.2015, σ. 1. Ο κανονισμός για το ΕΤΣΕ τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/2396 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2017, όσον αφορά την παράταση της λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων, καθώς και τη θέσπιση τεχνικών βελτιώσεων για το εν λόγω Ταμείο και τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών («τροποποίηση ΕΤΣΕ 2.0»). Η τροποποίηση ΕΤΣΕ 2.0 αύξησε, μεταξύ άλλων, το ύψος της εγγύησης της ΕΕ και προσάρμοσε το ποσοστό-στόχο. Η συμφωνία για τη διαχείριση του ΕΤΣΕ και τη χορήγηση της εγγύησης της ΕΕ («συμφωνία ΕΤΣΕ») υπογράφηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων («ΕΤΕπ») στις 22 Ιουλίου 2015 και τροποποιήθηκε και αναδιατυπώθηκε στις 21 Ιουλίου 2016, στις 21 Νοεμβρίου 2017, στις 9 Μαρτίου 2018 και τον Δεκέμβριο του 2018.

Η ΕΤΕπ και το ΕΤΕ είναι υπεύθυνα για την εκτίμηση και την παρακολούθηση του κινδύνου των επιμέρους πράξεων που καλύπτονται από την εγγύηση της ΕΕ. Βάσει των σχετικών εκθέσεων και στηριζόμενη σε συνεκτικές και συνετές παραδοχές σχετικά με τις μελλοντικές δραστηριότητες, η Επιτροπή διασφαλίζει την επάρκεια του ποσού-στόχου και του επιπέδου κεφαλαίων του ΤΕΕΤΣΕ υπό εξέταση. Σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 3 του κανονισμού για το ΕΤΣΕ, η ΕΤΕπ και το ΕΤΕ ενημέρωσαν την Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο τον Μάρτιο του 2019.

Σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 2 του κανονισμού ΕΤΣΕ, η ετήσια έκθεση της ΕΤΕπ προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο περιέχει συγκεκριμένες πληροφορίες για τον συνολικό κίνδυνο που συνδέεται με τις χρηματοδοτικές και επενδυτικές δραστηριότητές της που εκτελούνται στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ καθώς και για τις περιπτώσεις κατάπτωσης εγγυήσεων.

Εξελίξεις το 2018⁴⁵

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, το σύνολο των σωρευτικών πράξεων που υπογράφηκαν στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ ανήλθαν σε 53,6 δισ. EUR και καλύπτουν 28 κράτη μέλη. Εξ αυτών, τα 39,1 δισ. EUR υπογράφηκαν στο πλαίσιο του σκέλους υποδομής και καινοτομίας («ΠΙW») (407 πράξεις) και 14,5 δισ. EUR υπογράφηκαν στο πλαίσιο του σκέλους για τις ΜΜΕ («SMEW») (470 πράξεις). Συνολικά, το ποσοστό αυτό αντιπροσωπεύει σημαντική αύξηση σε σύγκριση με το 2017, έτος στο τέλος του οποίου το σύνολο των υπογραφών είχε ανέλθει σε 37,4 δισ. EUR.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, το σύνολο των εκκρεμών εκταμιευθέντων ανοιγμάτων που καλύπτονται από την εγγύηση της ΕΕ ανήλθε σε σχεδόν 15,8 δισ. EUR, έναντι 10,1 δισ. EUR το 2017.

Το άνοιγμα του προϋπολογισμού της ΕΕ σε πιθανές μελλοντικές πληρωμές βάσει της εγγύησης της ΕΕ σε όρους πράξεων που υπογράφηκαν (είτε έχουν εκταμιευτεί είτε όχι) ανέρχεται σε 19,8 δισ. EUR.

Το άνοιγμα της ΕΕ από εγγυήσεις σε σχέση με τις εκταμιευθείσες εκκρεμείς πράξεις του ΕΤΣΕ, από τον όμιλο ΕΤΕπ, ανήλθε σε 15,8 δισ. EUR την 31η Δεκεμβρίου 2018, ενώ η συνολική καθαρή διαθέσιμη νομική δέσμευση⁴⁶ που καλύπτεται από την εγγύηση της ΕΕ είναι 25,9 δισ. EUR. Το ποσό των 15,8 δισ. EUR καταχωρίστηκε ως ενδεχόμενη υποχρέωση στις σημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων του 2018 της ΕΕ.

Στο πλαίσιο του σκέλους υποδομής και καινοτομίας («ΠΙW»), το εκκρεμές εκταμιευθέν άνοιγμα που καλύπτεται από την εγγύηση της ΕΕ ήταν 14,8 δισ. EUR, εκ των οποίων 14,2 δισ. EUR για δανειακές πράξεις και 600 εκατ. EUR για πράξεις μετοχικού τύπου.

Το 2018, οι πράξεις του ΕΤΣΕ τις οποίες διαχειρίζεται η ΕΤΕπ στο πλαίσιο του σκέλους υποδομής και καινοτομίας («ΠΙW») απέφεραν καθαρά έσοδα ύψους 112,7 εκατ. EUR για την

⁴⁵ Οι πληροφορίες για την παρούσα ενότητα προήλθαν από την έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και το Ελεγκτικό Συνέδριο σχετικά με τη διαχείριση του Ταμείου Εγγυήσεων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων το 2018 - COM(2019)244 final της 28.5.2019.

⁴⁶ Σύμφωνα με το άρθρο 11 της τροποποίησης ΕΤΣΕ 2.0, η εγγύηση της ΕΕ δεν δύναται σε καμία χρονική στιγμή να υπερβαίνει τα 26 δισ. EUR ούτε να υπερβαίνει τα 16 δισ. EUR πριν από τις 6 Ιουλίου 2018. Τα ποσά των καταπτώσεων και χρήσεων της εγγύησης της ΕΕ, καθώς και οι προβλέψεις για προϊόντα εγγύησης χαρτοφυλακίου στο πλαίσιο του σκέλους για τις ΜΜΕ, αφαιρούνται από το ανώτατο ποσό της εγγύησης της ΕΕ.

ΕΕ. Από το ποσό αυτό, εγγράφηκε καθαρή απαίτηση της Επιτροπής από την ΕΤΕπ ύψους 38,9 εκατ. EUR⁴⁷ στις 31 Δεκεμβρίου 2018 στις οικονομικές καταστάσεις της ΕΕ του 2018.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018, στο πλαίσιο του σκέλους για τις ΜΜΕ το συνολικό εκκρεμές άνοιγμα που καλύπτεται από την εγγύηση της ΕΕ ήταν 995 δις. EUR, εκ των οποίων 880 εκατ. EUR για εγγυητικές πράξεις και 115 εκατ. EUR για πράξεις μετοχικού κεφαλαίου.

Όσον αφορά τις πράξεις του ΕΤΣΕ στο πλαίσιο του σκέλους για τις ΜΜΕ, η ΕΕ επιβαρύνθηκε το 2018 με δαπάνες ύψους 30,3 εκατ. EUR. Από το ποσό αυτό, τα διοικητικά τέλη του ΕΤΕ ύψους 21,9 εκατ. EUR που εγγράφηκαν στις οικονομικές καταστάσεις της ΕΕ για το 2018 πρέπει να καταβληθούν στο ΕΤΕ στις ή μετά τις 30 Ιουνίου 2019.

Το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων του ΤΕΕΤΣΕ⁴⁸ ανερχόταν σε 5 452 εκατ. EUR την 31η Δεκεμβρίου 2018. Τα περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνουν το χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων, το οποίο χαρακτηρίζεται ως διαθέσιμο προς πώληση (5 000 εκατ. EUR), μια προθεσμιακή πώληση δολαρίων ΗΠΑ (USD) με θετική καθαρή παρούσα αξία, η οποία ταξινομείται ως χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω πλεονάσματος και ελλείμματος (2 εκατ. EUR), καθώς και ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα αυτών (450 εκατ. EUR).

Τροφοδότηση του Ταμείου Εγγυήσεων για το ΕΤΣΕ

Το 2018, δεσμεύτηκε συνολική δημοσιονομική πίστωση, ύψους 2 069 εκατ. EUR, για την τροφοδότηση του ΤΕΕΤΣΕ. Από το ποσό αυτό, δεσμεύτηκε δημοσιονομική πίστωση ύψους 1 905 εκατ. EUR σύμφωνα με την απόφαση C(2018)307 της Επιτροπής. Πρόσθετες πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων για ποσό ύψους 105 εκατ. EUR κατέστησαν διαθέσιμες από τη γραμμή του προϋπολογισμού «Αποθεματικό για δημοσιονομικές παρεμβάσεις». Τέλος, ποσό ύψους 59 εκατ. EUR δεσμεύτηκε ως έσοδα για ειδικό προορισμό.

Το συνολικό ποσό των 2 014 εκατ. EUR πράγματι καταβλήθηκε στο ΤΕΕΤΣΕ κατά τη διάρκεια του έτους. Από το ποσό αυτό, το μεγαλύτερο μέρος προερχόταν από πιστώσεις πληρωμών του γενικού προϋπολογισμού της ΕΕ, ενώ ποσό ύψους 59 εκατ. EUR ανακτήθηκε ως έσοδο για ειδικό προορισμό (53,4 εκατ. EUR από τα έσοδα του ΕΤΣΕ και 5,6 εκατ. EUR από έσοδα του Ταμείου Marguerite) και ποσό ύψους 154,9 εκατ. EUR μεταφέρθηκε ως πρόσθετες πιστώσεις πληρωμών στο τέλος του δημοσιονομικού έτους.

Καταπτώσεις και χρήση της εγγύησης της ΕΕ

Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο α) της συμφωνίας ΕΤΣΕ, η εγγύηση της ΕΕ κατέπεσε για ποσό ύψους 97,1 εκατ. EUR σε σχέση με πράξη σε αθέτηση στο πλαίσιο του σκέλους υποδομής και καινοτομίας. Σύμφωνα με το άρθρο 11 της συμφωνίας ΕΤΣΕ, η ΕΤΕπ ανέκτησε αρχικά το ποσό των 18,6 εκατ. EUR, με αποτέλεσμα το ποσό που πρέπει να καταβληθεί να μειωθεί σε 78,5 εκατ. EUR. Η κατάπτωση της εγγύησης καλύφθηκε από τον λογαριασμό ΕΤΣΕ (17,7 εκατ. EUR) και από το ΤΕΕΤΣΕ (60,8 εκατ. EUR). Στη συνέχεια, το ποσό των 1,6 εκατ. EUR ανακτήθηκε. Σε σχέση με την εν λόγω πράξη σε αθέτηση, η ΕΤΕπ προσέφυγε στην εγγύηση για ποσό ύψους 1,0 εκατ. EUR για έξοδα ανάκτησης και 0,6 εκατ. EUR για ανακτήσιμα διοικητικά έξοδα.

⁴⁷ Μείον τα εκκρεμή έξοδα ανάκτησης ύψους 0,5 εκατ. EUR που πρέπει να καταβληθούν στην ΕΤΕπ το 2019 σε σχέση με πράξη σε αθέτηση.

⁴⁸ Οι ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του ταμείου εγγυήσεων του ΕΤΣΕ παρουσιάζονται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την έκθεση ΤΕΕΤΣΕ – SWD (2019) 188.

Το 2018, καταβλήθηκε στην ΕΤΕπ ποσό ύψους 0,6 εκατ. EUR για έξοδα χρηματοδότησης⁴⁹ και 10,7 εκατ. EUR για προσαρμογές αξίας⁵⁰.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη διαχείριση του Ταμείου Εγγυήσεων του ΕΤΣΕ, βλ. την τελευταία έκδοση της έκθεσης της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και το Ελεγκτικό Συνέδριο σχετικά με τη διαχείριση του Ταμείου Εγγυήσεων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων⁵¹, καθώς και το συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (SWD).

7. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (ΕΤΒΑ)

Στις 14 Σεπτεμβρίου 2016, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε ένα εξωτερικό επενδυτικό σχέδιο (ΕΕΣ) για την ενθάρρυνση των επενδύσεων στις χώρες εταίρους της ΕΕ στην Αφρική και στην περιοχή γειτονίας της ΕΕ, για την ενίσχυση των εταιρικών σχέσεων και τη συμβολή στην επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης, συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση ορισμένων από τα βαθύτερα αίτια της μετανάστευσης.

Μέρος του Εξωτερικού Επενδυτικού Σχεδίου (ΕΕΣ) είναι το νέο Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (ΕΤΒΑ) ως ολοκληρωμένος μηχανισμός χρηματοδότησης για τη στήριξη των επενδύσεων των δημόσιων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και του ιδιωτικού τομέα. Δεδομένου ότι είναι ανοικτό σε ένα φάσμα εταίρων υλοποίησης, το ΕΤΒΑ είναι σε θέση να μοχλεύει πολύ περισσότερες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις σε χώρες στόχους από ό,τι θα ήταν διαφορετικά δυνατό. Περιλαμβάνει τα εξής:

- εγγύηση από τον προϋπολογισμό και
- συνδυαστικά μέσα.

Η νομοθεσία για το ΕΤΒΑ άρχισε να ισχύει στις 26 Σεπτεμβρίου 2017.⁵²

7.1 Σχετικά με την εγγύηση του ΕΤΒΑ

Η εγγύηση του ΕΤΒΑ θα χρησιμοποιηθεί για να μειωθούν οι κίνδυνοι για τις επενδύσεις στη βιώσιμη ανάπτυξη στις χώρες εταίρους, συμβάλλοντας έτσι στην κινητοποίηση επενδύσεων, ιδίως από ιδιωτικές πηγές.

Η εγγύηση προορίζεται για την κινητοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων ύψους 1,54 δις. EUR. Το ποσό αυτό έχει διατεθεί σε 28 προτεινόμενα επενδυτικά προγράμματα, τα οποία αναμένεται να κινητοποιήσουν έως και 17,5 δις. EUR βιώσιμων επενδύσεων στις χώρες εταίρους (μεγάλο μέρος από ιδιωτικές πηγές). Η εγγύηση μπορεί:

⁴⁹ Βλ. άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο δ) της συμφωνίας ΕΤΣΕ. Το ποσό αυτό δεν περιλαμβάνει τα έξοδα ύψους 1,6 εκατ. EUR που συνδέονται με την προαναφερθείσα κατάρπωση της εγγύησης.

⁵⁰ Βλ. άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο β) της συμφωνίας ΕΤΣΕ.

⁵¹ Τελευταία έκδοση - COM(2019)244 final της 28.5.2019.

⁵² Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1601 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Σεπτεμβρίου 2017, για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (ΕΤΒΑ), της εγγύησης του ΕΤΒΑ και του Ταμείου Εγγυήσεων του ΕΤΒΑ (ΕΕ L 249 της 27.9.2017, σ. 1).

- να προσελκύσει χρηματοδότηση για ένα μέρος του αρχικού κεφαλαίου («μετοχικό» ή «επιχειρηματικό κεφάλαιο») που χρειάζεται ένα έργο για να ξεκινήσει·
- να χρησιμεύει ως ασφάλεια (εγγύηση) για την αποπληρωμή ενός δανείου σε περίπτωση που ο δανειολήπτης υποστεί ζημιές και αθετήσει τις σχετικές υποχρεώσεις του.

Προγράμματα επενδύσεων

Έως τον Απρίλιο του 2018, ορισμένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα-εταίροι είχαν προτείνει περισσότερα από 40 επενδυτικά προγράμματα που υπερβαίνουν τα 3,5 δισ. EUR για κάλυψη από την εγγύηση του ETBA στο πλαίσιο των πέντε τομέων προτεραιότητας για τις επενδύσεις (επενδυτικά σκέλη), δηλαδή α) Βιώσιμη ενέργεια και συνδεσιμότητα, β) Χρηματοδότηση των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων («MSME»), γ) Βιώσιμη γεωργία, επιχειρηματίες του αγροτικού τομέα και αγροτικές επιχειρήσεις, δ) Βιώσιμες πόλεις και ε) Ψηφιοποίηση στην υπηρεσία της ανάπτυξης.

Τον Ιούνιο και τον Νοέμβριο του 2018, με βάση τις προτάσεις των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων-εταίρων, η ΕΕ διέθεσε τελικά 1,54 δισ. ευρώ για 28 εγγυήσεις.

NASIRA

Η πρώτη συμφωνία εγγύησης του ETBA υπεγράφη στις 18 Δεκεμβρίου 2018 με την ολλανδική αναπτυξιακή τράπεζα διαβάθμισης AAA FMO για τον μηχανισμό επιμερισμού του κινδύνου NASIRA.

Η FMO αναμένει ότι το NASIRA θα δημιουργήσει και θα στηρίξει έως και 800 000 θέσεις εργασίας και θα ωφελήσει τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), τους εκτοπισθέντες στο εσωτερικό της χώρας, τους πρόσφυγες, τους επαναπατριζόμενους, τις γυναίκες και τους νέους.

Έχουν δρομολογηθεί πολλαπλές παράλληλες διαπραγματεύσεις με άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα-εταίρους και σημαντικός αριθμός από αυτές αναμένεται να ολοκληρωθεί πριν από το τέλος του 2019.

7.2 Το Ταμείο Εγγυήσεων του ETBA

Το Ταμείο Εγγυήσεων του ETBA αποτελεί αποθεματικό ρευστότητας από το οποίο πληρώνονται οι επιλέξιμοι ομόλογοι φορείς σε περίπτωση κατάπτωσης της εγγύησης του ETBA μετά τη σύναψη συμφωνιών εγγυήσεων με επιλέξιμους ομόλογους φορείς και σύμφωνα με τις αντίστοιχες διατάξεις, σύμφωνα με το κεφάλαιο ΙΙΙ του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1601.

Οι πόροι του Ταμείου Εγγυήσεων του ETBA τελούν υπό την άμεση διαχείριση της Επιτροπής, επενδύονται σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και τηρούν τους ενδεδειγμένους κανόνες προληπτικής εποπτείας.

Το Ταμείο Εγγυήσεων του ETBA τροφοδοτείται από συνεισφορές από τον προϋπολογισμό της Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ), καθώς και από εθελοντικές

συνεισφορές των κρατών μελών και άλλων συνεισφερόντων, και από άλλες πηγές κονδυλίων, σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1601.

Το ποσοστό καταβολής καθορίζεται στο 50 % του συνόλου των υποχρεώσεων της εγγύησης του ETBA που καλύπτονται από τον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης.